



ENERGIPLAN STRATEGI SVEDALA KOMMUN 2026 - 2031

2025-06-04





Innehåll

Inledning	3
Syfte	4
Framtidsbild Svedala kommun 2031	5
Strategisk inriktning	5
Mål	6
Mål för den geografiska kommunen	7
Mål 1: Utsläpp av växthusgaser	7
Mål 2: Ett hållbart transportsystem	8
Mål 3: Effektivare energianvändning	8
Mål 4: Användning av fossilfri energi	8
Mål 5: Produktion av fossilfri el	9
Mål för kommunen som organisation	9
Mål 6: Fossilfria personbilar	9
Mål 7: Minskad elförbrukning för uppvärmning	9
Mål 8: Kommunen som förebild och påverkare	10
Mål 9: Kommunikation med elnätsbolag och Länsstyrelsen	10
Implementering och genomförande	10
Koppling till andra kommunala dokument	10
Genomförande och uppföljning	11
Strategisk miljöbedömning	12



Inledning

Enligt lagen om kommunal energiplanering ska varje kommun arbeta för att använda energi på ett effektivt sätt och säkerställa att energin räcker till. Det ska alltid finnas en aktuell energiplan som beskriver hur energi tillförs, används och distribueras – och den ska beslutas av kommunfullmäktige. Kommunen ska också undersöka möjligheten att samarbeta med andra kommuner eller aktörer inom energiområdet.

Energiplanen för Svedala kommun gäller till 2031 och består av en strategi som beskriver kommunens mål kring energianvändningen, kompletterad med två bilagor, ett underlag och en handlingsplan. I handlingsplanen finns konkreta förslag på åtgärder, sorterade efter de mål som presenteras i dokumentet. Åtgärderna är exempel på insatser som kan genomföras under strategiperioden. För att varje åtgärd ska kunna få tilldelad budget och ansvarig genomförare, behöver de bearbetas vidare under året i samklang med kommunens budgetprocess.

Sveriges energisystem blir alltmer komplext, samtidigt som det öppnas nya möjligheter för bland annat styrning och lagring av energi. Denna utveckling sker i en tid då vi måste minska vårt beroende av fossila energikällor på ett dramatiskt sätt. Elektrifieringen förutspås få en allt större roll som ersättning för fossila bränslen, men det är också viktigt att vi tar till vara på andra hållbara energiresurser utöver el. Än i dag är samhället i många delar starkt beroende av fossila bränslen, men för att minska detta beroende behöver vi ställa om till hållbara och tillgängliga energikällor. Genom en sådan omställning minskar vi också vårt behov av importerad energi, vilket gör det möjligt för oss att bättre planera vår beredskap vid olika typer av samhällsstörningar. Detta bidrar i sin tur till att minska vår sårbarhet gentemot omvärlden och stärker vår robusthet.

Energiomställningen och elektrifieringen innebär att samhället på kort tid behöver genomföra stora förändringar. Energiplanering blir därmed en central del av arbetet – en process som handlar om att driva förändring, ta ansvar och göra ibland svåra vägval för att forma framtiden. Samtidigt fungerar energiplanering som ett verktyg för att stärka näringslivet, bibehålla vår konkurrenskraft och bidra till att Sverige når sitt långsiktiga klimatmål om nettonollutsläpp senast år 2045. I denna omställning har kommunen en viktig roll, inte minst genom att skapa förutsättningar för samverkan mellan olika aktörer och därigenom bidra till att målen nås.



Syfte

Energiplanering är ett sätt för kommunen att behålla och ta vara på sitt handlingsutrymme i en tid av stora förändringar. Den är ett verktyg för kommunen att strategiskt påverka och vara med och leda utvecklingen inom energiomställningen. Genom en aktiv och framåtblickande energiplanering kan man ta vara på de möjligheter som elektrifieringen ger.

Grunden i energiplanering är att den sker för att möta samhällets behov. Att energiplanera handlar till stor del om att ta fram sin berättelse kopplat till energiomställningen – det vill säga en slags framtidsvision och vilka steg som behöver tas för att nå fram till önskat läge.

Svedala kommun vill genom sin energiplanering:

- Minska påverkan på klimat och miljö
- Ge kommunen en överblick över energiomställningen i sitt lokala perspektiv, och skapa möjlighet till samsyn, tydlighet om mål, roller och var samverkan behöver ske.
- Stärka näringslivets konkurrenskraft och möjlighet till utveckling.
- Stärka beredskapen inom energiområdet och säkerställer en robust och trygg energiförsörjning för invånare och aktörer i kommunen, samtidigt som man ser till att kommunen är rätt rustad i omställningen till ett elektrifierat samhälle.
- Bidra till att utveckla ett hållbart transportsystem och elektrifiering av transportsektorn.
- Bidra till planering och inspiration för ett resurseffektivt samhälle och energieffektiv bebyggelse.



Framtidsbild Svedala kommun 2031

Svedala kommun har genomgått en framgångsrik energiomställning och är idag ett föredöme inom hållbar utveckling. Andelen förnybart i energimixen har ökat kraftigt sedan 1990 och är nu den dominerande energikällan. Användningen av eldningsolja har upphört och både bensin- och dieselförbrukningen har minskat kraftigt efter att ha nått sin topp i början av 2000-talet.

Kommunen har aktivt bidragit till att utveckla ett hållbart transportsystem. Genom satsningar på elektrifiering av transportsektorn och främjande av kollektivtrafik, gång och cykel har utsläppen av växthusgaser minskat avsevärt. Förutsättningarna för energieffektiva transporter och förnybara drivmedel har stärkts, och andelen el- och biogasdrivna fordon är idag mycket hög.

Industrins naturgasanvändning har ersatts med lokalt producerad biogas, där kommunen fungerat som en samordnande kraft och stöttat initiativ för lokal biogasproduktion och tillvaratagande av restvärme. Kommunen har också utrett och påbörjat arbetet mot en ökad lokal energisjälvförsörjning för att stärka resiliensen och minska sårbarheten vid störningar.

Energieffektivisering har varit en prioritet. Kommunens egna fastigheter och entreprenader har ställts om till hög energieffektivitet, samtidigt som medborgare och företag har fått stöd genom energirådgivning. Kunskapshöjande och motiverande aktiviteter har engagerat både kommunens medarbetare och invånare i energiomställningen.

Den lokala produktionen av förnybar el har ökat betydligt och står idag för en stor andel av den el som används inom kommunen. Genom nära samverkan och god kommunikation med elnätsbolagen har kommunen säkerställt en driftsäker och tillräcklig el- och energiförsörjning. Solenergin har fått en tydlig roll i kommunens arbete. Redan i översikts- och detaljplaneringen har kommunen skapat goda förutsättningar för solenergianläggningar på tak och mark. Bygglovsprocessen har förenklats, med målet om avgiftsfria bygglov för solceller. Vid markanvisning, försäljning och arrenden har kommunen möjliggjort för solenergiproduktion, samtidigt som medborgare och företag fått stöd genom energirådgivning. Vid etablering av större solcellsparkar har kommunen ställt sig positiv när möjlighet funnits att yttra sig.

Svedala kommun är därmed väl rustad för framtiden, med ett robust, hållbart och klimatsmart energisystem som gynnar både miljön och samhällsutvecklingen. För förbättrad beredskap bör kommunen stärka också tillgången till reservkraft för samhällskritisk verksamhet.

Strategisk inriktning

Svedala kommun har satt upp ett antal mål för att bidra till en hållbar utveckling genom att minska klimatpåverkan och främja ett resurseffektivt samhälle. För att uppnå målen ska kommunen arbeta enligt nedan strategiska inriktningar:

- Minska utsläpp av växthusgaser genom att främja kollektivtrafik, gång och cykel samt att skapa förutsättningar för energieffektiva transporter och förnybara drivmedel.
- Bidra till att utveckla ett hållbart transportsystem och elektrifiering av transportsektorn.
- Energieffektivisera kommunens fastigheter och entreprenader och erbjuda medborgare, företag och jordbrukssektorn energirådgivning.



- Engagera fler i energiomställningen genom kunskapshöjande och motiverande aktiviteter för kommunens medarbetare och medborgare.
- Fungera som en samordnande funktion och stödja initiativ, till exempel lokal biogasproduktion och tillvaratagande av restvärme.
- Ställa sig positiv till solenergiproduktion.
- Utveckla och utöka självförsörjning av energi, i syfte att öka det lokala energisystemets motståndskraft.
- Driftsäker och tillräcklig el- och energiförsörjning, genom att kommunen har god kommunikation med elnätsbolagen i samband med planering och underlätta för ökad lokal elproduktion.

Rådigheten om utvecklingen i kommunen avseende energi kan delas in i tre olika kategorier:

- Direkt rådighet där kommunen kan påverka direkt inom den egna verksamheten
- Indirekt rådighet där kommunen kan påverka sina invånare, verksamheter och besökare
- Rådighet genom samverkan där många frågor och beslut hanteras på andra håll.

Den första kategorin omfattar kommunens egen verksamhet och kommunägda bolagen, där ambitionen är fortsatta energieffektiviseringsåtgärder. För SVEDAB finns åtgärder i åtgärdsplanen till denna energiplan. För den andra typen av rådighet finns många möjligheter för kommunen att underlätta för invånare, verksamheter och besökare att ta vardagliga och strategiska beslut som medverkar i riktning att nå kommunens uppsatta mål. Den tredje typen av rådighet är viktig för Svedala kommun eftersom många beslut som påverkar måluppfyllelsen är beroende av andra aktörer, såsom elnätsägare, fjärrvärmeleverantörer och företag i kommunen. Kommunen bör sträva efter former för att stärka möjligheterna för ökad samverkan med dessa aktörer, i syfte att beslut tas som verkar i riktning mot att nå kommunens mål.

Mål

För att nå våra gemensamma klimat- och energimål krävs samarbete på alla nivåer – internationellt, nationellt, regionalt och lokalt. Vi är beroende av tydliga styrmedel, finansiering och vägledning från stat och omvärld.

Samtidigt spelar kommunen en nyckelroll. Genom att ta ansvar för det vi själva kan påverka – här och nu – bidrar vi till verklig förändring. Ett engagerat och målinriktat lokalt arbete stärker både vår egen hållbarhetsresa och möjligheten att uppnå de större, gemensamma målen.

Kommunens mål är uppdelade i två delar, **Den geografiska kommunen** – alltså hela området Svedala kommun omfattar, och **Kommunen som organisation** – det vill säga kommunens egen verksamhet.



Mål för den geografiska kommunen

När vi formulerat målen för hela kommunen har vi utgått från de mål som föreslås i Klimat- och energistrategi för Skåne med sikte på år 2030. Den regionala strategin väntas beslutas under andra halvan av 2025. Dessa mål bygger i sin tur på vad som krävs för att vi – lokalt, nationellt och globalt – ska kunna nå de internationella klimatmålen (t.ex. Parisavtalet).

Svedala kommun har valt att arbeta i linje med dessa mål och bidra till dem i den utsträckning vi har möjlighet. Det innebär att vi fokuserar på det vi själva kan påverka, men också engagerar oss i samarbeten och insatser som kräver stöd från andra nivåer – särskilt gäller det de två första målen som är starkt beroende av styrning och resurser på nationell och internationell nivå.

Några av de regionala målen har vi anpassat för att passa lokala förutsättningar i Svedala kommun.

Mål 1: Utsläpp av växthusgaser

Kommunen strävar efter att utsläppen av växthusgaser i Svedala år 2031 ska vara minst 80 procent lägre än år 1990. Målet omfattar utsläpp som sker från verksamheter i Svedala som geografiskt område.

Notera: År 2023 är utsläppen 39 procent lägre än 1990. Statistiken bygger på data från SMHI:s Nationella emissionsdatabas och ger en tillförlitlig bild av utsläppsnivåerna.

Motivering:

Om inga nya åtgärder görs för att minska utsläppen i Svedala kommun är det osannolikt att vi når målet om 80 procent minskning till år 2031. Utsläppen har redan minskat med 39 procent jämfört med 1990, men takten behöver öka kraftigt för att målet ska nås. Utan aktiva satsningar riskerar utsläppen att plana ut – eller till och med öka, särskilt inom transporter och jordbruk där utsläppen är svårare att påverka.

Om vi däremot genomför åtgärder enligt energiplanen, till exempel effektivare energianvändning, fossilfria transporter och ökad andel förnybar energi, finns goda möjligheter att närma oss målet.

Det är dock svårt att med säkerhet förutsäga exakt hur utsläppen kommer att utvecklas – av flera skäl. Många utsläppskällor ligger utanför kommunens direkta kontroll, t.ex. jordbruk och nationell energiproduktion. Utsläppen av växthusgaser påverkas i hög grad av beslut som fattas på nationell nivå – till exempel skatter, bidrag och lagar. Regeringens politik styr utvecklingen, och förändringar kan snabbt få stora effekter, både positivt och negativt. Ny teknik, marknadsförändringar och invånarnas beteende påverkar också utvecklingen över tid.

Trots dessa osäkerheter är det tydligt att lokala åtgärder spelar en viktig roll. Därför är det viktigt att Svedala kommun är uppmärksam på den nationella politiken och anpassar de lokala insatserna därefter, så att kommunen skapar bästa möjliga förutsättningar för att minska utsläppen och bidra till omställningen. Lokal och nationell styrning behöver gå hand i hand – då blir klimatarbetet både effektivt och långsiktigt hållbart.

**Mål 2: Ett hållbart transportsystem**

Kommunen strävar efter att utsläppen av växthusgaser år 2031 från markbundna transporter i Svedala ska vara minst 60 procent lägre än år 2010. Målet omfattar inte luftfart.

Notera: År 2023 är utsläppen 32 procent lägre än 2010.

Motivering:

Transportsektorn står för en stor andel av växthusgasutsläppen i Svedala Kommun, framför allt koldioxid. Minskade utsläpp här är därför centrala för att nå Mål 1.

Kommunen har viss direkt rådighet – t.ex. genom upphandling av fossilfria transporter – samt indirekt rådighet via planering, infrastruktur och beteendepåverkan.

Nationella styrmedel, exempelvis bonus-malus-systemet och stöd för laddinfrastruktur, bidrar också till omställningen.

Energieffektivisering (se Mål 3) och elektrifiering av fordon har stor betydelse i denna sektor.

Mål 3: Effektivare energianvändning

År 2031 ska energianvändningen per capita i Svedala kommun vara minst 50 procent lägre än år 2005. Här räknas in alla olika typer av energi.

Notera: År 2023 är energianvändningen per capita 12,8 MWh – en minskning med 38 procent från 2005.

Motivering:

Detta mål syftar till att minska energianvändningen i hela kommunen – i hushåll, företag och offentliga verksamheter.

Utvecklingen är redan positiv. Eftersom Svedala redan uppfyller det regionala målet (-20 %), har kommunen valt ett mer ambitiöst mål.

Effektivare byggnader, processer, beteendeomställning och transporter bidrar alla till att nå målet. Övergången från förbränningsmotorer till eldrift inom transportsektorn spelar också en viktig roll.

Mål 4: Användning av fossilfri energi

År 2031 ska minst 80 procent av energianvändningen i Svedala kommun komma från fossilfria källor.

Notera: År 2023 är andelen fossilfri energi 65 procent.

Motivering:

Energianvändningen ska komma från fossilfria källor för att minska utsläppen av växthusgaser, stärka klimat- och miljöarbetet, minska beroendet av importerad energi och öka tryggheten i energiförsörjningen. Omställningen från fossila bränslen till fossilfria energikällor – såsom el, fjärrvärme, biogas och biobränslen – är avgörande för att minska klimatpåverkan. Sektorer som transport, industri och jordbruk har stor påverkan här.



Nationella stödprogram, såsom klimatklivet, gör det enklare att genomföra investeringar i fossilfri teknik. Målet stödjer även Mål 1 och 3 genom att minska utsläpp och ofta samtidigt öka energieffektiviteten.

Mål 5: Produktion av fossilfri el

År 2031 produceras 130 GWh fossilfri el i kommunen.

Notering: År 2023 producerades 80 GWh fossilfri el i kommunen.

Motivering:

Att öka den lokala produktionen av fossilfri el stärker energiförsörjningen och minskar behovet av importerad el, särskilt i perioder med hög belastning. Det bidrar också till klimatomställningen, eftersom fossilfri el används i fler delar av samhället – inte minst i transportsektorn och för uppvärmning. I Svedala har produktionen ökat tack vare satsningar på solceller och vindkraft. Det finns privata initiativ för anläggning av större solcellsparker och det finns även potential för lokal elproduktion från biobränslen. Fler lokala initiativ, i både privat och offentlig sektor, är viktiga för att nå målet.

Mål för kommunen som organisation

Mål för kommunen som organisation omfattar kommunens egna verksamheter och bolagen SVEDAB och Svedalahem.

Mål 6. Fossilfria personbilar

År 2031 används inga fossila drivmedel för kommunens egen personbilsflotta, förutom de som krävs för att upprätthålla en krisberedskap.

Motivering:

Kommunens egna val spelar stor roll för att minska utsläpp och leda utvecklingen framåt. Genom att fasa ut fossila bränslen i den egna fordonsflottan visar kommunen ledarskap och tar ansvar för det man direkt kan påverka. Det minskar också kommunens klimatavtryck och kan inspirera andra aktörer. Undantaget för krisberedskap säkerställer att viktiga samhällsfunktioner fungerar även vid elavbrott eller bränslebrist.

Mål 7: Minskad elförbrukning för uppvärmning

Kommunens förbrukning av energi i de egna och bolagens fastigheter ska minska i enlighet med Svedalahem och SVEDABs Energistrategi.

Motivering:

Att minska elförbrukningen för uppvärmning är en viktig del i arbetet med energieffektivisering. Det leder till lägre klimatpåverkan, minskade driftkostnader och en mer robust energianvändning. Energieffektiva byggnader ger också bättre inomhusmiljöer för



användarna. Målet kan uppnås genom tekniska förbättringar, optimering av driften och investeringar i alternativ till elvärme.

Mål 8: Kommunen som förebild och påverkare

Kommunen ska vara ett gott exempel och aktivt informera och motivera medarbetare och invånare till energieffektivisering och minskad användning av fossila energilag.

Motivering:

Kommunen har en viktig roll som förebild. Genom att själva agera hållbart, och samtidigt sprida kunskap och inspiration, kan vi få fler att göra klimatsmarta val. Det handlar både om att påverka invånare, näringsliv och föreningar – men också om att engagera kommunens medarbetare i den omställning som krävs. Ett brett deltagande ökar chanserna att nå målen och bidrar till en stark lokal förankring.

Mål 9. Kommunikation med elnätsbolag och Länsstyrelsen

Kommunen ska kommunicera med elnätsbolagen regelbundet och i samband med planering, samt verka för rimliga villkor som främjar produktionen av lokal elproduktion.

Motivering: Genom att kommunen har god kommunikation med elnätsbolagen i samband med planering och underlättar för ökad lokal elproduktion, ser kommunen till att el- och energiförsörjning är tillräcklig och driftsäker.

Implementering och genomförande

Koppling till andra kommunala dokument

De båda bolagen Svedalahem och SVEDAB, helägda av Svedala kommun, har under 2024 tagit fram en gemensam energistrategi. I dokumentet redogör bolagen för sina respektive övergripande energimål, nulägesbeskrivning och olika åtgärder.

Energiplanen bidrar till uppfyllandet av Kommunens Hållbarhetsstrategi genom att bidra till minskade koldioxidutsläpp.

Svedala kommun håller på att ta fram en ny översiktsplan som ska gälla för perioden 2028 – 2045. Energiplanen förhåller sig till översiktsplanen som ett tematiskt och fördjupande dokument som kompletterar den med mål och kunskap om energisystem, klimatpåverkan och omställning.

För att energiplanen ska få genomslag behöver den integreras i kommunens övriga planeringsprocesser, särskilt översiktsplanen och efterföljande detaljplaner, vilket ställer krav på god samordning i både tid och innehåll.

**Genomförande och uppföljning**

Som en bilaga till denna strategi finns en handlingsplan med konkreta förslag på åtgärder, sorterade efter de mål som presenteras i dokumentet. Åtgärderna är exempel på insatser som kan genomföras under strategiperioden.

För att varje åtgärd ska kunna få tilldelad budget och ansvarig genomförare, behöver de bearbetas vidare under året i samklang med kommunens budgetprocess.

Den interna energigruppen, som fungerat som referensgrupp vid framtagandet av energiplanen, kommer att fortsätta sitt arbete med att årligen föreslå vilka åtgärder ur handlingsplanen som bör prioriteras inför kommande år.

**Arbetet följer ett årshjul:**

- **Höst:** Energigruppen tar fram förslag på åtgärder inför kommande år som ett underlag till budgetprocessen.
- **Januari/februari:** Förslagen presenteras för styrgruppen (Kommunledningsgruppen). Då redovisas även vad som genomförts föregående år, vad som planeras för innevarande år, samt förslag inför nästkommande år.
- **Vår:** Energigruppen håller ett avstämningsmöte kring genomförandet av årets åtgärder.

De valda åtgärderna förs in i kommunens målstyrnings- och kvalitetssystem. Genomförandet rapporteras löpande av ansvariga chefer.

Strategisk miljöbedömning

Eftersom en energiplan anger mål och inriktning för energianvändning, transportutveckling, markanvändning och produktion av energi, kan den få betydande miljöpåverkan. En strategisk miljöbedömning krävs därför enligt miljöbalken, om planen utarbetas eller antas av kommunen.

Svedala kommuns åtgärder i energiplanen syftar till att på ett systematiskt och långsiktigt sätt bidra till minskade utsläpp av växthusgaser, ökad andel fossilfri energi, effektivare energianvändning samt stärkt lokal energiproduktion. Åtgärderna bedöms sammantaget ge positiva effekter på miljö, klimat och resurseffektivitet.

Positiva miljöeffekter

Åtgärder som stöd för kollektivtrafik, cykel och gång, krav på fossilfria transporter i upphandling, utbyggnad av ladd- och biogasinфраstruktur samt energieffektivisering i byggnader och processer förväntas minska energianvändning, utsläpp av växthusgaser och luftföroreningar. Detta leder till förbättrad luftkvalitet, minskad klimatpåverkan och bättre hälsa för invånarna.

Främjande av lokal elproduktion från förnybara källor, som solceller och biogas, stärker försörjningstryggheten och minskar behovet av importerad energi med fossilt ursprung.

Eventuella negativa effekter

Vissa åtgärder, exempelvis installation av solcellsparker, utbyggnad av energiinfrastruktur eller förändrad markanvändning för biogasproduktion, kan lokalt påverka landskapsbild, kulturmiljö och biologisk mångfald. Sådana effekter bedöms dock kunna minimeras genom att lokalisering, utformning och genomförande prövas i enlighet med gällande lagstiftning (plan- och bygglagen, miljöbalken) och i dialog med berörda aktörer.

Det är också viktigt att energiomställningen samordnas så att värdefull jordbruksmark och naturmiljö inte i onödan tas i anspråk.

**Effekter på mark, vatten och resurser**

Åtgärderna stödjer en effektivare användning av befintlig infrastruktur och mark, och kommunen uttrycker tydligt att ny energiproduktion i första hand bör förläggas till redan ianspråktaga områden. Initiativ för biogas och restvärmeanvändning bidrar också till att cirkulera resurser lokalt.

Samlad bedömning

Åtgärderna i energiplanen ligger i linje med miljöbalkens mål om hållbar utveckling och bedöms ge betydande positiva effekter på klimat, luftkvalitet och resurseffektivitet. Riskerna för negativ påverkan är små, förutsatt att vidare planering och tillståndsprövning sker på ett ansvarsfullt sätt och med hänsyn till natur- och kulturvärden.